

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи номзадии Абдулманнонзода Муҳаммадсиддиқ Абдучаббор дар мавзуи «Поэтикаи ғазалиёти Саъдӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ

Рисолаи номзадии Абдулманнонзода Муҳаммадсиддиқ Абдучаббор ба яке аз масъалаҳои муҳими соҳаи адабиётшиносӣ таҳқиқи назарии хусусиятҳои асосии ғоявӣ-мавзӯӣ, масоили аввалдараҷаи сабкӣ, забонӣ-услубӣ, поэтикӣ ва бадеии ғазалиёти Саъдии Шерозӣ, ки то ба имрӯз дар қолаби рисолаи ҷудогонаи илмӣ шарҳу баррасӣ ва муайян нагардидааст, бахшида шудааст.

Аҳамияти назарии рисолаи мазкур инчунин дар он зоҳир меёбад, ки дар фишурдаи диссертатсия бори аввал масъалаҳои назарияи адабиёт ва матншиносӣ, аз ҷумла анвои адабӣ ва сохторшиносии жанрҳо, масоили поэтикӣ дар иртибот бо ғазалиёти Саъдӣ ба таври мукамал мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Дар автореферат дар заминаи мисолҳои фаровон, мӯшикофона вижагиҳои ғазалиёти Саъдӣ аз қабилӣ ҳифзи ваҳдати мавзӯӣ, вижагии истифодаи таҳаллус, тавачҷуҳ бар фахрия ва назокати гуфтор дар корбурди фахрия, истифодаи вожаҳои зиёди арабӣ ва таноқузоти фикрӣ, ҷанбаҳои сабкии ғазалиёти Саъдӣ муайян гардидаанд, ки дар бобати анҷом додани як кори бисёр муфассал ва анҷомёфта ҳисобида мешавад.

Инчунин муаллиф поэтикаи ғазалиёти Саъдиро бо як ҷаззобият, хусусиятҳои бадеӣ ва сабкии ғазалиёти адибро, ки намунаи олитарини ин жанр дар таърихи адаби форсӣ маҳсуб мешавад, мавриди таҳқиқи баррасии илмӣ қарор додааст.

Вобаста ба санъатҳои бадеӣ, ҳушмандона аз рӯйи хосияти ҳар як санъати суҳан ба таркиби ғазалиёти шоир фуру рафта, хусусиятҳои бадеӣ аз қабилӣ тамсил, ташбеҳ, истиора, талмех, тазод ва ташхисро аз василаҳои пурқорбурд ва зиннатдиҳандаи ашъори ин шоир доништааст.

Дар таҳлил ва баррасии масъалаҳо як низоми муайян ба назар мерасад. Муаллиф ҳар як андеша ва нуқтаҳои муҳими илмии ҳешро бо мисолҳои мушаххас асоснок намуда, ҳар як фасл ва боби рисолаҳо ҷамъбасти менамояд.

Хулосаҳои баровардаи диссертант, ки тибқи талаботи меъёрҳои муқарраршуда ҳамчун натиҷаҳои асосии илмӣ ва тавсияҳо оид ба истифодаи амалии дастовардҳо омадааст, шомилу ҳомили ҷустуҷӯҳои саҳеҳу амиқи муҳаққиқ мебошанд. Муаллиф хулосаву бардоштҳои асосиашро дар иртибот ба ҳар бобу фаслҳои диссертатсия ибтидо намуда, ҳосили ҷустуҷӯҳошро ба таври мушаххас баён доштааст.

Автореферати Абдулманнонзода Муҳаммадсиддиқ Абдуҷаббор бо забону сабки илмӣ, шеваи махсуси нигорандагӣ, таҳлилу муҳокимаҳои амиқ ва бо риояву бозтоби истиқлоли фикр навишта шуда, қорбурди огоҳонаву бамавриди сарчашмаҳои бозғайимии илмиву адабӣ аз зуҳури пажӯҳиши тоза дар адабиётшиносии муосири тоҷикӣ муҷаза медиҳанд.

Муҳаққиқи ҷавон кӯшидааст, ки дар фишурдаи диссертатсияи номзадӣ ҳеш дар мисоли маводи фаровони асли масъалаи мавриди назарро баррасӣ намуда, як суҳани нав, хулосаҳои муҳими илмиро ба даст орад, ки дар бораи васеъ будани доираи мутолиа ва омӯзиши унвонҷӯ шаҳодат медиҳад.

Хулосаи таҳқиқотро муҳаққиқ дар бандҳои мушаххас ҷамъбасти намудааст, ки вобаста ба бобу фаслҳои дахлдори рисола 6 банд ва қисмати тавсиявии он 16 банди мушаххасро ташкил додааст.

Автореферати диссертатсияи Абдулманнонзода М.А. дар асоси матни таҳқиқот, аз рӯйи талаботи муқарраргардида бо забони меъёрии илмӣ навишта шуда, масъалагузориҳо, далеловариҳо, муҳокимарониҳо, тарзи нигориш, таҳлилҳо ва натиҷагириҳо аз таҳқиқи мавзӯ саҳеҳу қобили қабуланд.

Автореферат аз нигоҳи мазмуну мундариҷа бо мақолаҳои интишорнамудаи муҳаққиқ муҳтавои диссертатсияро ба пуррагӣ ифода мекунанд. Дар маҷмӯъ, таълифоти илмии Абдулманнонзода М. А. дар мавзӯи “Поэтикаи ғазалиёти Саъдӣ”, ки дар шакли гузориш, мақола, диссертатсия ва автореферати он манзур шудааст, бо навгониҳои худ ва бартариҳои зиёдаш иқдоми дар шинохти ҳунари шоирӣ ва ғазалсароии Саъдӣ муҳиму саривақтист.

Новобаста аз дастовардҳои бартариҳо дар автореферат баъзе камбудӣҳо ва заъфу норасоӣҳо аён гаштанд, ки баёни онҳоро барои кори ояндаи муҳаққиқ муҳим медонем:

1. Дар қисмати муқаддима, предмети таҳқиқот дар зерӣ мафҳуми поэтика тавзеҳ меёфт, беҳтар мебуд (саҳ.8).

2. Ҳамчунин дар бахши асосҳои методологии таҳқиқ, мувофиқи маводи таҳқиқшудаи диссертатсия овардани методи шарҳи осори адабӣ ва шинохти анвои адабӣ зарурат пайдо кардааст (саҳ.9).

3. Хуб мешуд, ки дар автореферат аз диссертатсияи номзодии донишманди тоҷик Муҳриддин Низомов, ки ба масоили поэтикаи ғазалиёти Аттори Нишопурӣ бахшида шудааст мисолҳо оварда мешуд.

4. Дар қисмати дараҷаи омӯзиши мавзӯ асосан ба таҳқиқотҳои олимони ватанӣ тавачҷуҳ шудааст. Хуб мешуд агар дар бораи таҳқиқоти олимони хориҷӣ, аз ҷумла Гейзер А.Р., Абрамов С.Р.,

Русанова М.А. ва дигарон, низ вобаста ба мавзуи илмӣ маълумот пешниҳод гардад.

5. Хуб мешуд, агар қисмати навғонии таҳқиқот, такмил гардида, он сухани нави илмие, ки диссертант аз омӯзиш ва таҳлили мавзуи илмӣ ба даст овардааст, фаро гирад, зеро дар бобу фаслҳои автореферат ин нуктаҳо ба назар мерасанд.

Дар маҷмӯъ автореферати диссертатсияи номзадии Абдулманнонзода Муҳаммадсиддиқ Абдучаббор дар мавзуи «Поэтикаи ғазалиёти Саъдӣ» аз рӯи ихтисоси 10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология ба талабот ҷавобгӯ буда, метавонад ба дифоъ пешниҳод гардад.

Муқарриз:

номзади илми филология,
дотсенти кафедраи филологияи
Эрони Донишгоҳи
милиии Тоҷикистон

Қосимов Ҷумъахон Салимович

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, Хиёбони Рӯдакӣ, 17.
Сомонаи муассиса: <http://www.tnu.tj>
Тел: (+992) 918-78-07-06

Имзои дотсенти кафедраи филологияи
Эрон Қосимов Ҷумъахон Салимовичро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи милиии Тоҷикистон

«26» августи соли 2022.

Тавқиев Э.